

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos *weekend*

Piątek

30 września 2022

nr 75 (LXXVII)

cena: 17 Kč

22075

WIADOMOŚCI
JAK POMALOWAĆ
TĘ STUDNIĘ
STR. 2-3

KULTURA
POP
ART
STR. 6

REPORTAŻ
ZIELONA
SZKOŁA
STR. 8-9

» Tak « dla Folwarcznego

Tomasz Wolff

Kilka dni przed wyborami komunalnymi, Tomasz Pustówka, wiceprezes Kongresu Polaków w Republice Czeskiej, zamieścił na swoim profilu na Facebooku skan wywiadu/artykułu sponsorowanego, jaki ukazał się w „Głosie”. Dość szybko pojawił się komentarz, w którym jeden z internautów pytał prawnika: „Ty kandydujesz w Warszawie?”. Pustówka w odpowiedzi napisał o polskojęzycznych mediach na Zaolziu oraz używaniu dwóch języków i zamieścił roześmianą buźkę. Jego interlokutor odpisał, że wie o tym, że się tylko droczy... Nie wiem, na ile w tej krótkiej wymianie zdań było droczenia, ale uświadomiła mi, że musimy jak lwy walczyć o nasze polskie interesy. Bo nikt tego nie zrobi lepiej, niż my sami. Tak po prawdzie, droczyć to się można na błahe tematy, kiedy jednak w grę wchodzi nasze bycie albo nie być, trzeba zająć twardo stanowisko.

Dlatego w drugiej rundzie wyborów senatorskich w okręgu wyborczym nr 73 wybór może być tylko jeden – Stanisław Folwarczny. Bez względu na to, czy wyznajemy poglądy lewicowe, centrowe czy prawicowe. Jeżeli były dyrektorem polskiej podstawówki w

Czeskim Cieszynie, wiceburmistrz Czeskiego Cieszyna i wicehetman województwa morawsko-śląskiego uzyskał mandat do wyższej izby parlamentu, czego mu z całego serca życzę, będzie załatwiał między innymi sprawy ważne z naszego, polskiego punktu widzenia, bez oglądania się na polityczne barwy. Umówmy się – dwóch polskich senatorów w Pradze to by było coś. Duże coś.

Trzeba też sprawę postawić jasno – głos oddany na Stanisława Folwarcznego na pewno nie będzie przejawem jakiegos nacjonalizmu, zbytniego zapatrzenia na polskość czy próby dzielenia kandydatów na Polaków i Czechów. Skoro mamy polskiego kandydata, to dajmy mu szansę. To naturalne, jak to, że po nocy przychodzi dzień. Tym bardziej że w ostatecznym starciu może się tak naprawdę liczyć każdy głos. Dla przypomnienia, przed dwoma laty Andrzej Feber wygrał w drugiej turze wyborów do Senatu 82 głosami. A to tylko pokazuje, że każdy z nas może mieć wpływ na ostateczne rozstrzygnięcie. Stańmy na wysokości zadania.

Myślę, że gdyby w podobnej sytuacji znalazła się inna mniejszość, niekoniecznie w Republice Czeskiej, to z takiej okazji byskorzystała. To jak? Mogę na państwa liczyć dziś i jutro? Nie tylko na liczny udział w wyborach, ale i „tak” dla Folwarcznego? ▲

Kongres Polaków w RC
Poláků v ČR

Szanowni Państwo,

zwracamy się do Państwa z gorącą prośbą o wsparcie Stanisława Folwarcznego w drugiej turze wyborów do Senatu. Prosimy o to nie dlatego, że jest to kandydat związany z naszą polską społecznością, ale przede wszystkim dlatego, że Staszek to doświadczony menedżer oraz konsekwentny polityk, zawsze zaangażowany nie tylko w nasze sprawy polskie, ale także całego regionu. Człowiek, który wiele uczynił dla Śląska Cieszyńskiego i może dokonać o wiele więcej.

Wspieramy jego kandydaturę i prosimy o aktywizację Waszych rodzin, znajomych i sąsiadów. Stawmy się tłumnie w piątek lub w sobotę w lokalach wyborczych i zagłosujmy nie tylko sercem, ale i rozumem, zagłosujmy dla dobra naszego regionu i naszej przyszłości.

Z poważaniem

Helena Legowicz,
prezes
Polskiego Związku
Kulturalno-
Oświatowego w RC

Mariusz Wałach
prezes
Kongresu Polaków w RC

REKLAMA

Znajdź nas
na YouTube

YouTube

WYKORZYSTAJ
SWÓJ BENE-FIT!

MASAŻE
I FIZJOTERAPIA
+420 736 626 848

sport vitality

CYTAT NA DZIŚ

Mateusz Walewski,
główny ekonomista Banku Gospodarstwa Krajowego, w rozmowie z „Rzeczpospolitą”, na wieść o kolejnym osłabianiu się złotego

Dalsze osłabianie złotego może skończyć się dla naszej gospodarki bardzo źle.

Nie wszystkie waluty w regionie tracą jednakowo. My jesteśmy pod tym względem pomiędzy Czechami a Węgrami, to znaczy, że mogłoby być lepiej, ale mogłoby być też gorzej

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«

• We wtorkowe popołudnie w sali Urzędu Miejskiego w Jabłonkowie odbyło się spotkanie mieszkańców z przedstawicielami Technicznych Usług oraz spółdzielni mieszkaniowej. Dotyczyło ono ponadtrzykrotnej podwyżki opłat za ogrzewanie i czynsz. Niestety do żadnych konkretnych wniosków nie udało się dojść, a wymówkom i zwalaniu winy na drugą stronę nie było końca.

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

(endy)

REKLAMA

OWIENIENIA, GIMNAZJUM PEDAGOGICZNE I ORAZ WYDZIAŁY SZKOŁY POLSKIEGO GIMNAZJUM IM. JULIUSZA SŁOWACKIEGO W CZESKIM CIESZYNIE

zapraszają na konferencję

ZJAZD 2022 ABSOLWENTÓW ROCZNIKI MATURALNE Z KOŃCÓWKĄ 2 I 7

22 października 2022

program:

16:00 - 19:00
Dzień Otwarty w Gimnazjum

Od 16:00
Spotkanie absolwentów w klasach, wspólne zdjęcia, zwiedzanie szkoły, spotkanie z nauczycielami

18:00 - 01:00
MOK „STRZELNICA”
Zabawa towarzyska, rozmowy z kolegami, bufet, DJ...

GE-544

DZIŚ...

30

września 2022

Imieniny obchodzą:
Grzegorz, Zofia
Wschód słońca: 6.34
Zachód słońca: 18.17
Do końca roku: 92 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień Chłopaka,
Dzień Archiwisty
Przysłowie:
„Wiele ostu we wrzesień,
wróży pogodną jesień”

JUTRO...

1

października 2022

Imieniny obchodzą:
Danuta, Remigiusz
Wschód słońca: 6.36
Zachód słońca: 18.15
Do końca roku: 91 dni
(Nie)typowe święta:
Międzynarodowy Dzień Osób Starszych
Przysłowie:
„Gdy październik mroźny,
to nie będzie styczeń groźny”

POJUTRZE...

2

października 2022

Imieniny obchodzą:
Antoni, Teofil
Wschód słońca: 6.37
Zachód słońca: 18.12
Do końca roku: 90 dni
(Nie)typowe święta:
Dzień Polskiej Harcerki,
Dzień Pamięci o Cywilnej Ludności Powstańczej Warszawy
Przysłowie:
„Gdy w październiku ciepło chadza, w lutym mrozy naprowadza”

POGODA

piątek

dzień: 11 do 12°C
noc: 10 do 9°C
wiatr: 1-2 m/s

sobota

dzień: 14 do 18°C
noc: 13 do 9°C
wiatr: 3-5 m/s

niedziela

dzień: 14 do 15°C
noc: 13 do 10°C
wiatr: 3-5 m/s

Jak pomalować tę studnię?

Rozpoczęła się renowacja Studni Trzech Braci, jednej z najbardziej charakterystycznych wizytówek Cieszyna. Odnowione zostaną wszystkie elementy altany wraz z jej zadaszeniem i iglicą oraz barierki ogradzające studnię. Niewiadomą natomiast pozostaje kolor, w jakim obiekt ma być pomalowany.

• Studnia Trzech Braci jest najbardziej widocznym elementem legendy o założeniu Cieszyna.
Fot. LUKASZ KLIMANIEC

Łukasz Klimaniec

Studnia Trzech Braci jest najbardziej widocznym elementem legendy o założeniu Cieszyna i jednym z najchętniej odwiedzanych przez turystów miejsc nad Olzą. Ostatni raz była odnawiana w 2010 r. przy okazji jubileuszu 1200-lecia legendarnego założenia miasta. Teraz rozpoczyna się jej gruntowna renowacja. Pracownicy firmy, która wygrała przetarg, w tym tygodniu krążyli wokół cieszyńskiego

zabytku. Jednak w związku z remontem nie należy spodziewać się utrudnień w rejonie obiektu.

Burmistrz Cieszyna Gabriela Staszkievicz przyznaje, że jednym z pomysłów na przeprowadzenie renowacji było usunięcie całej konstrukcji altany. Ostatecznie zdecydowano, że elementy Studni Trzech Braci będą demontowane kawałek po kawałku i sukcesywnie uzupełniane po odnowieniu.

– Ogródenie studni w różnych częściach było naprawiane w różny sposób. Dlatego dopiero po ściągnięciu powłoki zewnętrznej będzie wiadomo, jak prze-

prowadzić tę renowację. Na pewno nie dojdzie do sytuacji, że nagle zniknie cała konstrukcja studni. Jeśli jednak miałyby zdarzyć się coś takiego, to będziemy w tym miejscu chcieli zamieścić wizualizację tego obiektu, by turyści wiedzieli o niej – wyjaśnia burmistrz Cieszyna.

Kompleksowa renowacja dotyczy wszystkich części studni, tj. elementów altany wraz z jej zadaszeniem i iglicą oraz barierki ogrodzenia, kamiennej okładziny podmurówki altany, a także zewnętrznej naziennej części cembrowania studni.

Firma zajmując się modernizacją ma też za zadanie przywrócenie historycznego układu tablic wraz z niemieckim napisem, jaki znajdował się na studni obok napisów w językach polskim i łacińskim (usunęto go po II wojnie światowej, a w 1951 r. na tym miejscu umieszczono płaskorzeźbę będącą powiększeniem medalu Jana Raszki z 1910 r. – w ramach modernizacji płaskorzeźba ma zostać przeniesiona i zamontowana w pobliżu altany za barierkami).

Niewiadomą natomiast pozostaje kolor Studni Trzech Braci. Obecny, seledynowy, został naniesiony podczas remontu w 2010 r. Wówczas przedstawiciele Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków tłumaczyli, że w ikonografii znajdują się rysunek akwarelowy z lat 40. XX w., na którym cieszyńska studnia ma właśnie kolor zieleni grzyszpanowej.

– Robiliśmy badania stratygraficzne, które kosztowały miasto ok. 10 tys. złotych, ale z nich nie wynikało, jaki był pierwotny kolor studni – wyjaśnia Gabriela Staszkievicz. – Być może konstrukcja pozostanie w kolorze odlewu. Kwestia wyglądu jest ustalana z konserwatorem na kamiennej okładziny podmurówki altany, a także zewnętrznej naziennej części cembrowania studni.

Renowacja Studni ma potrwać do końca tego roku.

Obwodnica zmieniła układ sił

W Hawierzowie i Cierlicku w wyborach samorządowych sukces odniosły nowo utworzone ugrupowania, dla których jednym z najważniejszych punktów programu jest walka przeciwko kontrowersyjnej obwodnicy Hawierzowa.

W Hawierzowie wybory wygrało ANO na czele z dotychczasowym prezydentem miasta Josefem Bělícím. Jednak drugi wynik (siedem mandatów) spośród 10 startujących w wyborach komitetów uzyskało ugrupowanie Havifov sobě (Hawierzów Sobie), które broni m.in. interesów peryferyjnych dzielnic miasta i występuje przeciwko budowie obwodnicy, która w tej gminie została poprowadzona tunelem. Nasze Cierlicko odniosło spektakularny sukces, którego efektem jest osiem mandatów w 15-osobowej Radzie Gminy. Niezależni – Koalicja dla Cierlicka na czele z dotychczasowym wójtem Martinem Poláčkem odniosła porażkę i musi się zadowolić trzema mandatami.

Lider Naszego Cierlicka David Biegun ma zostać wójtem. – Rozmowy o dokładnym składzie zarządu gminy oraz mianowaniu wójta i jego zastępcy odbędą się na początku przyszłego tygodnia. Wezmą w nich udział także przedstawiciele ANO i ČSSD, z którymi chcemy współpracować. Uzgodniłmy to już przed wyborami i zamierzamy to dotrzymać – powiedział Biegun „Głosowi”. (dc)

Arnold Schwarzenegger w Auschwitz

Arnold Schwarzenegger, popularny aktor i były gubernator stanu Kalifornia, przyjechał w środę do Oświęcimia, gdzie odwiedził Centrum Żydowskie oraz zwiedził Muzeum Auschwitz. Towarzyszyli mu m.in. dyrektor muzeum Piotr Cywiński oraz Simon Bergson, syn ocalałych, a obecnie przewodniczący Auschwitz Jewish Center Foundation, od której Schwarzenegger otrzymał specjalną nagrodę własnie za przeciwdziałanie nienawiści. Do byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W Miejscu Pamięci postawił znicze Przed Ścianą Straceni, gdzie Niemcy rozstrzelali wiele tysięcy ludzi, głównie Polaków, jak również przy pomniku ofiar obozu w byłym KL Auschwitz II-Birkenau, w pobliżu historycznych miejsc, gdzie podczas okupacji dokonano masowej zagłady Żydów. W księdze pamiątkowej napisał „I’ll be back” (znane z kwestii wypowiedzianej przez niego w jednym z filmów). To byłego obozu Auschwitz I aktor wszedł przez główną bramę z napisem „Arbeit macht frei”. Zobaczył część muzealnej ekspozycji, a także krematorium. W

Jan Tacina w Alei Gwiazd

Gwiazdę Jana Taciny, folklorysty, etnografa, zbieracza folkloru muzycznego i tanecznego urodzonego w Oldrzychowicach, odsłonięto w niedzielę w Alei Gwiazd Miłośników Cieszyńskiej Pieśniczki Ludowej w Zamarskach. W uroczystości wzięły udział córki Jana Taciny oraz Zespół Taneczny „Oldrzychowice”, któremu „Beskidzki Kolberg” patronuje.

Szymon Brandys

To dla nas bardzo ważna chwila i miła niespodzianka. To ogromne uhoonorowanie taty, jesteśmy szczęśliwi, bo przedłużyła się pamięć o nim dla następnych pokoleń – mówi Dorota Krzykowska. – Tata całe swoje życie poświęcił swojej pasji, myślę, że był człowiekiem spełnionym – dodała Ewa Mikler w rozmowie z „Głosem” przed odsłonięciem gwiazdy Jana Taciny.

Polski muzykolog, etnograf i pedagog urodził się 25 października 1909 w Oldrzychowicach. W okresie II Rzeczypospolitej zebrał i przekazał Polskiej Akademii Umiejętności kolekcję cieszyńskich pieśni ludowych. Zebrał też ponad 600 pieśni i tańców śląskich oraz 50 zapisów fonograficznych, przekazanych do archiwum fonograficznego w Poznaniu. W latach 1950-1961 był pracownikiem Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk, gdzie gro-

• Symbolicznego odsłonięcia gwiazdy Jana Taciny w Zamarskach dokonali jego córki Dorota Krzykowska i Ewa Mikler. Fot. Szymon Brandys

madził pieśni i tańce ludowe z terenów Śląska Cieszyńskiego, Górnego i Opolskiego. Zmarł w 1990. Spoczywa na Nowym Cmentarzu Ewangelickim w Bielsku-Białej.

Kolejne postacie w parkowej alejce w Zamarskach w gminie

Hażlach odsłaniane są od siedmiu lat w ramach wrześniowego „Zamarskiego Biesiadowania”. Skąd taka aleja akurat w tej miejscowości? Jak wyjaśnił sołtys Klaudiusz Zawada, impulsem do stworzenia Alei Gwiazd Miłośników Cieszyń-

Marcinkową, Kazimierza „Nędzę” Urbasia i Józefa Macha. – Warto te postacie przypominać, by pamiętać o nich i o kulturze ludowej nie zaginęła – dodał Zawada. W odnajdywaniu perełek z całego Śląska Cieszyńskiego pomaga

Bardzo mi zależało na jakimś akcencie zaolziańskim. To ważne, żeby w ten sposób ludzie tutaj dowiadywali się też więcej o lewym brzegu Olzy

Agnieszka Pawlitko, realizująca autorski projekt „Etnolog na tropie”

sołtysowi Agnieszka Pawlitko, realizująca autorski projekt „Etnolog na tropie”. – Bardzo mi zależało na jakimś akcencie zaolziańskim. To ważne, żeby w ten sposób ludzie tutaj dowiadywali się też więcej o lewym brzegu Olzy – wyjaśniła, dodając, że Jan Tacina nie będzie jedyną postacią z naszej strony Olzy w zamarskiej Alei Gwiazd.

Po odsłonięciu nowej gwiazdy do parku organizatorzy zaprosili gości do sali Ochotniczej Straży Pożarnej, gdzie na scenie zaprezentowali się uczniowie z miejscowej szkoły podstawowej, a następnie ZT „Oldrzychowice” oraz „Potasz” z Koszarzysk.

sołtysowi Agnieszka Pawlitko, realizująca autorski projekt „Etnolog na tropie”. – Bardzo mi zależało na jakimś akcencie zaolziańskim. To ważne, żeby w ten sposób ludzie tutaj dowiadywali się też więcej o lewym brzegu Olzy – wyjaśniła, dodając, że Jan Tacina nie będzie jedyną postacią z naszej strony Olzy w zamarskiej Alei Gwiazd. Po odsłonięciu nowej gwiazdy do parku organizatorzy zaprosili gości do sali Ochotniczej Straży Pożarnej, gdzie na scenie zaprezentowali się uczniowie z miejscowej szkoły podstawowej, a następnie ZT „Oldrzychowice” oraz „Potasz” z Koszarzysk.

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

»Mały Wiedeń« oczami nauczycieli emerytów

Do tradycyjnych imprez organizowanych regularnie co roku przez Klub Nauczycieli Emerytów należy wrześniowa wycieczka. Tym razem naszym celem było Bielsko-Biała, miasto, które większość z nas zna tylko od strony zakupów w galeriach, a nie pozostaje nam czasu, żeby zaznajomić się z jego kulturą i historią. Czas więc nadrobić zaległości. Jest to niezwykle interesujące miejsce, które architekturą przypomina stolicę Austrii, stąd też często jest nazywane „Małym Wiedniem”. Kiedyś, w Cesarstwie Austro-Węgierskim, było drugim po Wiedniu miastem, jeżeli chodzi o rozwój ekonomiczny. Jego historia jest nader ciekawa. Miejscowość ta powstała na pograniczu dwóch krain historycznych, Śląska i Małopolski przez połączenie dwóch miast, które dzieli rzeka Białka. Bielsko leży na Śląsku Cieszyńskim, zaś Biała jest położona w Małopolsce. Pierwsze wzmianki o Śląskim Bielsku pochodzą z wieku XIII, natomiast Biała powstała w połowie XVI wieku.

Uczestnicy wycieczki spotkali się z przewodniczką obok dworca kolejowego, gdzie rozpoczęły się nasze wycieczki. Na samym początku mieliśmy okazję podziwiać odnowiony w 2001 r. dworzec kolejowy, który swoim wyglądem przypomina ten w Czeskim Cieszynie, z tą jednak różnicą, że jego wnętrze jest o wiele bardziej okazałe. Następnie trasa prowadziła przez dzielnicę fabryczną, gdzie mogliśmy podziwiać wille w stylu secesyjnym, eklektyczne kamienice oraz stare budynki szkolne. Na uwagę zasługują Bielski Szkoły, czyli dzielnice dawniej należąca do ewangelików.

• Uczestnicy wycieczki na rynku w Bielsku.

Zaznajomiliśmy się z historią dawnych budynków szkolnych, wstąpiliśmy do jednego z czterech kościołów ewangelickich znajdujących się na terenie miasta i zatrzymaliśmy się przed jedynym w Polsce pomnikiem Marcina Lutera. Powoli trasa nasze go spaceru prowadziła na Wzgórze, czyli najstarszą część Bielska. Tam Biała jest położona w Małopolsce. Pierwsze wzmianki o Śląskim Bielsku pochodzą z wieku XIII, natomiast Biała powstała w połowie XVI wieku.

Uczestnicy wycieczki spotkali się z przewodniczką obok dworca kolejowego, gdzie rozpoczęły się nasze wycieczki. Na samym początku mieliśmy okazję podziwiać odnowiony w 2001 r. dworzec kolejowy, który swoim wyglądem przypomina ten w Czeskim Cieszynie, z tą jednak różnicą, że jego wnętrze jest o wiele bardziej okazałe. Następnie trasa prowadziła przez dzielnicę fabryczną, gdzie mogliśmy podziwiać wille w stylu secesyjnym, eklektyczne kamienice oraz stare budynki szkolne. Na uwagę zasługują Bielski Szkoły, czyli dzielnice dawniej należąca do ewangelików.

że znajdujemy się w najstarszej i największej zabytkowej budowlu na terenie Bielska. Została wzniesiona w XIV w. przez Piastów Cieszyńskich, lecz od tamtego czasu przez dalszych właścicieli była wielokrotnie przebudowana. W muzeum znajduje się również przepiękna galeria obrazów. W drugiej części odwiedziliśmy Białą. Po drodze spotykaliśmy pomniki postaci bajkowych (Bolka i Lolka, Reksia itp.), które powstały w Studium Filmów Rysunkowych. Zobaczyliśmy piękną secesyjną „Kamienicę pod Żabami, dawny hotel „Pod Oriem” i przepiękny odrestaurowany eklektyczny ratusz z 1895 roku, kopiujący architekturę wiedeńską. Należy jeszcze podkreślić, że podczas całej wędrowki po Bielsku i Białej budowania fabrycznej. Wstąpiliśmy do Muzeum Historycznego, które znajduje się w zamku książąt Sułkowskich. Na miejscu do dyspozycji mieliśmy ambitną przewodniczkę, która bardzo dokładnie zaznajomiła nas nie tylko z historią zamku, ale również z historią połączonych miast. Dowiedzieliśmy się między innymi,

że znajdujemy się w najstarszej i największej zabytkowej budowlu na terenie Bielska. Została wzniesiona w XIV w. przez Piastów Cieszyńskich, lecz od tamtego czasu przez dalszych właścicieli była wielokrotnie przebudowana. W muzeum znajduje się również przepiękna galeria obrazów. W drugiej części odwiedziliśmy Białą. Po drodze spotykaliśmy pomniki postaci bajkowych (Bolka i Lolka, Reksia itp.), które powstały w Studium Filmów Rysunkowych. Zobaczyliśmy piękną secesyjną „Kamienicę pod Żabami, dawny hotel „Pod Oriem” i przepiękny odrestaurowany eklektyczny ratusz z 1895 roku, kopiujący architekturę wiedeńską. Należy jeszcze podkreślić, że podczas całej wędrowki po Bielsku i Białej budowania fabrycznej. Wstąpiliśmy do Muzeum Historycznego, które znajduje się w zamku książąt Sułkowskich. Na miejscu do dyspozycji mieliśmy ambitną przewodniczkę, która bardzo dokładnie zaznajomiła nas nie tylko z historią zamku, ale również z historią połączonych miast. Dowiedzieliśmy się między innymi,

ganiach administracyjnych Bielska-Białej. Większość z nas wjechała na górę kolejką gondolową.

Polecamy wszystkim odwiedzenie tego miasta, często zapomnianego. Podziękowania należą się organizatorce naszej wycieczki, Janinie Wałach, energicznej, pełnej wiedzy i ciekawostek przewodniczce p. Jance Dyrdzie, kierownicy p. Kłozie i oczywiście uczestnikom za zdyscyplinowaną postawę podczas całej wycieczki.

Uczestniczka wycieczki

Mniejszości rządziły

Już po raz piętnasty w Brnie odbył się Tydzień Mniejszości Narodowych „Babylonfest”. Brno, miasto zamieszkałe przez wiele narodowości, wkłada wiele wysiłku (i to nie tylko przed wyborami komunalnymi) do stworzenia przyjaznego im klimatu. Jak zawsze w wydarzeniu aktywnie uczestniczył Klub Polski Polonus. W tym roku zorganizował ponadto imprezę towarzyszącą – wystawę fotografii

z zesłorocznego wyjazdu edukacyjnego pn. „Warszawa i Łódź oczami Polonusa”, zainstalowaną w auli Biblioteki J. Mahena, którą można oglądać do końca września.

Pierwszą imprezą tej edycji był koncert pod nazwą „Podoby hudy” w piątek 9 września. Następnego dnia odbyły się rozgrywki w bowlingu. Gospodarzem tego dnia był Polonus. Rywalizowało osiem drużyn. Natomiast we wtorek 13 września przedstawiciele mniejszości narodowych posadzili wspólnie drzewo w parku Lużanki. Ta tradycja trwa od samego początku „Babylonfestu”, dlatego w ciągu 15 lat w parku wyrosła mała alejka drzewek „wielonarodowościowych”.

Klub Polonus co prawda nie wygrał w tym roku pucharu w bowlingu, ale odbił to sobie przy najbliższej okazji, czyli w środę 14 września podczas konkursu wiedzy „Pub Kwiz”, zajmując bezdyskusyjnie pierwsze miejsce. A trzeba powiedzieć, że pytania w tym kwizie do łatwych wcale nie należały.

Kulminacją Tygodnia Mniejszości Narodowych nastąpiła w sobotę 17 września z barwnym korowodem ulicami miasta, programem głównym w parku Lużanki i punktami gastronomicznymi i kuchni światowych. Klub Polski Polonus zaprosił przy tej okazji do Brna Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Wisła” z Wisły oraz Wilę pod Lipami z Konia. „Wisła” pod kierownictwem Katarzyny Mizery w swoim ponad 40-minutowym programie i przy akompaniamencie kapeli góralskiej zaprezentowała tańce cieszyńskie i górali beskidzkich. **Danuta Koné-Król**

Trzy dni w stolicy Polski

Dla uczniów starszych klas Szkoły Podstawowej z Polskim Językiem Nauczania w Karwinie rok szkolny rozpoczął się atrakcyjnie. Trzy dni spędzili w stolicy Polski.

• Karwiniacy zrobili sobie zdjęcie z karynryniarzem na Ryunku Starego Miasta.

Danuta Chlup

Ostatni raz w Warszawie przed pandemią, w 2018 roku. Po długiej przerwie stolicę odwiedziło 44 uczniów klas 6.-9. Program był bardzo bogaty i różnorodny: od klasycznego zwiedzania z przewodnikiem, poprzez grę terenową, podczas której grupki uczniów samodzielnie poznawały miasto i wykonowały zadania związane z konkretnymi zabytkami, aż po zajęcia w Centrum Nauki Kopernik, gdzie każdy uczestnik sam wybierał interesujące go doświadczenia i wystawy.

Uczniowie obejrżeli Grób Nieznanego Żołnierza oraz zmianę warty, Pałac Prezydencki, dzwonną wieżę, najstarszą kamienicę, ogrody pod zamkiem, Syrenkę i Rynek Starego Miasta, kilka ważnych pomników, Stadion Narodowy i wiele innych miejsc.

Podziwialiśmy panoramę Warszawy z Pałacu Kultury i Nauki oraz z ogrodów dachowych

• W Centrum Nauki Kopernik można wziąć udział w najróżniejszych eksperymentach. Fot. ARC szkoły

Biblioteki Narodowej. Odbyliśmy również zajęcia w Muzeum Powstania Warszawskiego i w komnatach zamku – poinformowali uczestnicy w liście do redakcji.

Karwinię młodzieży bardzo się spodobała gra terenowa w Łazienkach. Poszczególne grupy samodzielnie, korzystając z mapy, odnajdywały poszczególne miejsca. Król Staś, jako gospodarz, przekazywał informacje na temat Łazienek, a Fryderyk Chopin i wiewiórka przydzielili uczniom zadania: policz kolumny, przepisz cytat, ustaw się na scenie amfiteatru w pozycji baletowej, zrób zdjęcie rodziny

Pięsudskich na tie cadillaca lub zmierz obwód drzewa bez taśmy. Odpowiedzi uczniów były bardzo pomysłowe – jedna z nich brzmiała: „drzewo ma obwód 1,5 Artura”.

– Za nami trzy dni pełne emocji i wrażeń. Wielkie podziękowania należą się Konsulatowi Generalnemu RP w Ostrawie oraz Funduszowi Rozwoju Zaolzia Kongresu Polaków za wsparcie finansowe wyjazdu. Bez tej pomocy, w związku z drastycznymi podwyżkami cen wszystkich usług, nasz wyjazd nie byłby możliwy – podkreślił uczestnicy.

E-mail: danuta.chlup@glos.live
Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Owce, pies i mnóstwo frajdy

Był czwartek ósmego września. Autobusem przyjechaliśmy do Nydku. Tak się rozpoczął mini-pobyt adaptacyjny trzynieckiej podstawówki. Na miejscu zwiedziliśmy „drzewiówkę”, potem na „pasiónku” pan Michał Milerski pokazał nam strzyżenie owiec. Wysłuchaliśmy jego wykładu pt. „Znaczenie pasterstwa i owcy w życiu człowieka i współczesnej kulturze”. Później opiekliśmy kiełbaski na własnoręcznie rozpalonym ognisku. Po smacznej przekąsce wróciliśmy do szkoły.

Po południu odwiedziliśmy nas pies dogoterapeuta. Na kolację zamówiliśmy pizzę. Graliśmy w różne gry integracyjne. Wieczorem zaliczyliśmy kolejną atrakcję – ścieżkę odwagi. Pani wychowawczyni Grażyna Roszka oraz pani asystent Marcela Valarikowa mile nas zaskoczyły. Zorganizowały nocne zwiedzanie szkoły (pojedynczo, tylko z latarką albo i bez!). Śpiewory oraz karimaty rozłożyliśmy w sali baletowej, która zamieniła się w noclegownię.

Na śniadanie zjedliśmy smaczne wypieki naszych mam i wyruszyliśmy autobusem do Cierlicka-Kościec, by wziąć udział w „Młodym Żwirkowisku”.

Spędziliśmy dwa wspaniałe dni pełne wrażeń. **Zuzia z klasy VI SP im. Gustawa Przeczka w Trzyńcu**

Poszukiwanie jesieni

Pasowanie na przedszkolaka było wyjątkową uroczystością w naszym przedszkolu w Orłowej-Lutni. Dzieci pod czujnym okiem swoich pań przygotowały wspaniałą część artystyczną. Przedszkolaki z dużym zaangażowaniem prezentowały przygotowane na tę okoliczność piosenki, tańce oraz wierszyki.

Po programie artystycznym oraz złożeniu przysięgi pani dyrektor za pomocą zaczerpniętego ołówka pasowała najmłodsze dzieci, które od tego momentu stały się prawdziwymi przedszkolakami. Zarówno dla maluchów, jak również ich rodziców było to wielkie przeżycie. Na pamiątkę tego wydarzenia każdy przedszkolak otrzymał dyplom oraz upominek.

Dodatkowo przedszkolaki oraz uczniowie wraz z rodzicami z okazji nadejścia nowej pory roku wykonywali stworki z darów jesieni. Kreatywność i fantazja były na najwyższym poziomie. Powstało wiele pięknych stworków. Przewodne prace zdobiją teraz wejście do szkoły. Nie zabrakło też pieczonych ziemniaków z gospodarstwa państwa Wojtasów. Serdecznie za nie dziękujemy.

Mirela Solich, nauczycielka

Podręczniki z Polski

Kolejny rok dzięki Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą nasze przedszkolaki z Orłowej-Lutni będą mogły odkrywać świat z pomocą podręcznika MAC „Olek i Ada”. Nauka języka polskiego z tak pięknymi i barwnymi wydaniami podręcznikami będzie przyjemnością. Uczniowie naszej szkoły otrzymali również nieodpłatnie podręczniki oraz zeszyty ćwiczeń do języka polskiego w klasie czwartej. Wszystkie przedszkolaki oraz uczniowie szkoły dziękują za ten prezent.

Kinga Sýkorowa-Czakon, nauczycielka

POP ART

349

Janusz Bittmar

Będzie zimno, niegościnnie, ale zarazem budująco. Jak mawia mój redakcyjny kolega Tomasz Wolff, góry są nie tylko po to, żeby je podziwiać, ale także zdobywać.

RECENZJE

BROAD PEAK

O tym filmie mówią ostatnio wszyscy. „Broad Peak”, który oprócz festiwalu w Gdyni i niewielu odsłon w multiplexach od razu trafił do ramówki serwisu streamingowego Netflix, jest holdem złożonym Maciejowi Berbecze, który zginął 6 marca 2013 roku na stokach Broad Peak w paśmie Karakorum. O tamtej wyprawie polskich himalaistów, zorganizowanej przez utytułowanego Krzysztofa Wielickiego, było głośno na całym świecie, ale niestety najgłośniejszą za sprawą tragicznego finału. O szczegółach finału widz dowiaduje się jednak wyłącznie z napisów końcowych. Właśnie sposób, w jakim reżyser Leszek Dawid moim zdaniem trochę przyduł potencjał swojego filmu, daje do myślenia, ale, jak zdradzę na końcu recenzji, twórca miał swoje powody. „Broad Peak”, który z powodu licznych nieprzychylności losu (włącznie z pandemią) na swoją premierę czekał bite osiem lat, jest filmem nierównym, ale na pewno wartym obejrzenia.

Twórcom nie można odmówić odwagi realizatorskiej. „Broad Peak” kręcony był bowiem w naturalnych plenerach, na wysokości 5 tysięcy metrów w prawdziwej bazie pod szczytem K2. Nie skorzystano z bajerów w rodzaju „green screena”, które uwielbia Hollywood, wszystkie sceny w plenerze powstały z narażeniem zdrowia w temperaturze poniżej 26 stopni Celsjusza. Wiele do życia pozostawia natomiast naracja filmu, pozbawiona dynamiki w chwilach, które główni bohaterowie spędzają poza szczytami Himalajów.

Ireneusz Czop, który do roli Macieja Berbeki przygotował się bardzo sumiennie, trenując na siłowni oraz, co najważniejsze, biegając w górach, tylko pośród zwałów śniegu i lodu sprzedawał najlepsze aktorstwo. W relacjach z żoną Ewą (Maja Ostaszewska) i synem aktor z powodu słabego scenariusza i nieco płytkich dialogów traci grunt pod nogami. Zejście z wierzchołków świata automatycznie oznacza bowiem brak interakcji z widzem, co po części można wytłumaczyć paraliżującym szacunkiem do rodziny zmarłego himalaisty. Sam Ireneusz Czop odniósł się do tego w trakcie filmowego festiwalu w Gdyni, mówiąc o krępujących chwilach związanych ze spotkaniem z rodziną Berbeki.

– Nie dlatego, że się ich bałem. Tylko miałem wrażenie, że wchodzi z butami w ich życie. Takie czule i po-

• Dla Macieja Berbeki (w jego postaci w filmie „Broad Peak” wcielił się Ireneusz Czop) góry były wszystkim.

kalezione. Ewa Berbeka była wtedy chora. Synowie też nie wiedzieli, jak nas traktować. Przecież byliśmy trochę jak intruzi, którzy będą coś opowiadali o fantastycznym człowieku, jakim był Maciej Berbeka. W życiu filmowym rzadko mamy możliwość grania w autentycznych miejscach czy wejścia w prawdziwe buty bohatera. W moim przypadku tak było i to bez żadnej metafory. Pamiętam, jak Agata (Culak – kostiumolożka) przyniosła mi górskie buty, takie spatynowane. Fajne te buty, mówię. A ona mi odpowiada: to Maćka. Jakiego Maćka, pytam? No Maćka. Ale którego, dopytuję, bo Maćków było dużo na planie. I wtedy usłyszałem, że Berbeki. Trochę mnie wzięło, ponieważ one naprawdę pasowały – wspominał aktor.

Obsada aktorska jest niewolniczo powiązana z poprzednimi polskimi produkcjami Netflixa. Tak to działa również w innych krajach – aktorzy z izraelskich produkcji Netflixa grają do upadłego w kolejnych... izraelskich serialach i filmach, podobnie jak Francuzi, Włosi czy Hiszpanie. Globalizacja w tej branży już dawno wyszła z mody, niestety ze stratą dla widza. W

Krzysztofa Wielickiego wcielił się więc po najmniejszej linii oporu Łukasz Simlat („Rojst 97”, „Furioza”), skądinąd świetny aktor, tyle że słabo przypominający Wielickiego. W zespole szturmującym w 2013 roku Broad Peak znalazł się też Dawid Ogrodnik („Rojst 97”, „Najmro. Kocha, kradnie szanuje”, „Ostatnia rodzina”), który zagrał młodego himalaistę Adama Bieleckiego. Wybór Ireneusza Czopa też był pewnie podyktowany po części centralą, bo aktor – jakże inaczej – zagrał w serialu „Rojst 97”, zaś w październiku zobaczymy go w premierze innej polskiej produkcji dla Netflixa, „Wielkiej Wodzie”.

Powróć jednak w góry, kończąc z wybrzydzeniem. „Broad Peak” pomimo drobnych wad urody jest kinem światowym zrealizowanym z podniesionym celem. Nikt wcześniej, włącznie z Ridley'em Scottem, Stevenem Spielbergiem i Martinem Scorsese nie odważył się nakręcić filmu ze środowiska alpinizmu na żywo na tak dużej wysokości, jak właśnie Polacy. Kamera Łukasza Gutta robi kolosalne wrażenie, jeżeli wziąć pod uwagę trudy, z jakimi musieli zmierzyć się wszyscy na planie.

Tam faktycznie było cholernie zimno, najbliższy Starbucks znajdował się zaś w Islamabadzie. Z dwóch opisanych w filmie wypraw zdecydowanie lepsze wrażenie wizualne robi ta pierwsza – z 1988 roku prowadzona przez Andrzeja Zawadę na K2 – w ramach której Berbeka wspólnie z Aleksandrem Lwowem spróbowali po raz pierwszy zdobyć zimą Broad Peak (jako pierwsi w historii). Te obrazy pozostają z widzem na długo. Do skrytykowanego przeze mnie zbyt płaskiego finału całego filmu odniósł się reżyser, tłumacząc, że brak opisu akcji ratowniczej był celowym zabiegiem, żeby nie rozdrapywać ran. Pamiętam, że w 2013 roku wszyscy w redakcji na moment zamieniliśmy się w fachowców od górskich akcji ratunkowych. W lipcu 2013 roku na grani na wysokości około 8 tysięcy metrów odnaleziono ciało Tomasza Kowalskiego, drugiej ofiary wspinaczki. Wyprawa poszukiwawcza z inicjatywy brata Macieja Berbeki, Jacka, zakończyła się niepowodzeniem. Filmowy hold oddany Berbecze jest więc jednocześnie wyrazem szacunku okazanym wszystkim członkom tamtej tragicznej w skutkach wyprawy.

CO SZEPTANE

NIE ŻYJE FRANCISZEK PIECZKA. 23 września w wieku 94 lat zmarł Franciszek Pieczka, pochodzący z Godowa ma Górnym Śląsku aktor teatralny i filmowy, Kawaler Orderu Orła Białego. Pieczka zasłynął z wiel ról teatralnych i filmowych, ale prawdziwym przełomem w jego karierze był rok 1966 i rozpoczęcie zdjęć do serialu „Cztery pancerni i pies”. Właśnie postać Gustlika, jednego z pancernych słynnego czołgu „Rudy”, przyniosła mu nieśmiertelną sławę i rzesze fanów nie tylko w Polsce. Ze zmarłym 23 września aktorem pożegnali się przyjaciele z aktorskiego i reżyserskiego podwórka.

„Pracując z Franciszkiem Pieczką miałem poczucie bezpieczeństwa, że jest się przy boku kogoś, kto nie dość, że jest wybitny, to do tego jest jeszcze dobrym człowiekiem” – napisał reżyser

• Franciszek Pieczka (18. 1. 1928 – 23. 9. 2022). Zdjęcia: mat. prasowe

Jan Jakub Kolski. „Umiał też być dobrym duchem teatru, to znaczy, gdzie on był, nie było niczego złego. Nie było konfliktów, napięć” – dołączył swoje wspomnienia

Maciej Wojtyzsko. Pieczka dużą popularność zdobył również w Czechach, a w naszym regionie był wręcz postacią kultową. Do ciekawostek należy fakt, że w

2013 roku był jednym z honorowych gości uroczystego otwarcia Zameczku w Piotrowicach, podczas którego z krótkim recitale występował również Karel Gott. ◀

Teatr szuka... przyjaciół

Szanowni abonenci, bardzo doceniamy fakt, że wciąż jesteście z nami i dalej możemy razem tworzyć niezapomniane i niepowtarzalne doświadczenia. Jesteśmy w pełni świadomi obecnie trudnych czasów, a tym bardziej doceniamy wasze wsparcie i wierność. Z tego właśnie powodu postanowiliśmy, że zaproponujemy wam coś więcej! Stworzyliśmy więc dla Was „Klub Przyjaciół Teatru Cieszyńskiego”, w którym zaproponujemy Wam nowe doświadczenia, przestrzeń do podzielenia się swoimi teatralnymi przeżyciami, przestrzeń do przedstawienia swoich opinii oraz propozycji czy możliwość poszerzenia wiedzy o swoim teatrze.

• Teatr Cieszyński w Czeskim Cieszynie planuje jeszcze bardziej otworzyć się na widza. Fot. KARIN DZIADEK

Poznaj autora kryminalów

Do Karwiny przyjedzie pisarz Przemysław Borkowski, znany autor kryminalów. Spotkanie z czytelnikami odbędzie się w piątek 14 października o godz. 16.30 w salonie literackim Biblioteki Regionalnej w Mizerowie. Połączone będzie z promocją najnowszej powieści autora pt. „Wieża strachu”. Poprowadzi je Michał Przywara.

Borkowski jest pisarzem średniego pokolenia. Pochodzi z Olszyna, jest absolwentem filologii polskiej na Uniwersytecie Warszawskim. Jego twórczość literacka nie kończy się na powieściopisarstwie, jest także poetą i artystą kabaretowym.

Jest autorem lub współautorem dwunastu książek, do najpopularniejszych należy trylogia kryminalna o psychologu Zygmuncie Rozlucim („Zakładnik”, „Niedobry pasterz”, „Widowisko”). Najnowszą książkę „Wieża strachu” z cyklu „Prokurator Gabriela Sereżyńska” karwiński czytelnicy będą mieli okazję poznać już po jej oficjalnej premierze.

„Gdy jedni bohaterowie biorą swój osąd za pewnik, inni kwestionują wszystko, co widzą. W tym kameralnym thrillerze o mroku trawiącym ludzką duszę nic nie jest takie, jakie się wydaje” – czy-

tamy w oficjalnej zapowiedzi powieści, której akcja rozpoczyna się od znalezienia zwłok kobiety i mężczyzny na trzydziestym piętrze warszawskiego apartamentowca.

(dc)

Biblioteka Regionalna zaprasza do udziału w ankiecie elektronicznej pt. „Zagłosuj na najlepszego polskiego kryminalistę”. Można wziąć w niej udział od 1 do 12 października. Pytania ankietowe zostały opublikowane na stronie internetowej biblioteki rka.cz oraz na jej profilu na Facebooku. Uczestnicy mają odpowiedzieć na dziewięć pytań dotyczących

literatury kryminalnej i nie tylko. Na spotkaniu z Przemysławem Borkowskim zostaną rozlosowane nagrody książkowe.

Teatr Cieszyński

Chcieliśmy głownie zmniejszyć dystans między sceną a widownią – który tu nas tak rozdziela. A co jest naszym największym pragnieniem? Żebyście od nas wychodzili z pozytywnymi uczuciami, a z jeszcze pozytywniejszym podejściem do nas wracali. Członkostwo w klubie jest bezpłatne, dobrowolne oraz idealnie dopasowane do abonentów.

Dlaczego warto zostać członkiem Klubu? Przyjaciół może bezpłatnie zapisać się do klubu, kiedy tylko chce, jako członkowie klubu uzyskacie 20 procent zniżki na bilety na przedstawienia Teatru

Cieszyńskiego (poza abonamentem), ponadto będziemy was informować o zbliżających się wydarzeniach, podczas spotkania z aktorami możecie spotkać się z nowymi twarzami, będziecie mogli spojrzeć pod aktorskie role i bliżej poznać naszych artystów, obiecujemy wam nie tylko możliwość spotkania z aktorami, ale również kontakt z kierownictwem Teatru Cieszyńskiego, podczas którego zapoznać się z bieżącym planem dramaturgicznym teatru, z możliwością jego zaopiniowania. A kto wie, być może będziecie mieć wpływ na plan repertuarowy. Do tego na kolejny sezon macie indywidualną możliwość wyboru ulubionego aktora, który po głosowaniu widzów będzie uroczystie nagrodzony podczas premiery.

Ze względu na fakt, że nie chcemy tracić czasu i nie możemy się was doczekać, pierwsze spotkanie z aktorami zaplanowaliśmy na 9 grudnia o godz. 17.00 w przestrzeniach Teatru Cieszyńskiego.

Chcicie zostać członkiem klubu, dajcie nam znać! W razie chęci zapisu do klubu lub dalszych pytań prosimy o kontakt: Andrea Kovářová (e-mail andrea@tdiva-dlo.cz, tel.+420 731 927 560).

REKLAMA

Kongres Polaków w RC Dobrej w CD

WIECEJ INFORMACJI NA WWW.POLONICA.CZ

DNI 6-9.10.22

POLSKIE

Polské dny

PREZENCJA PARTNERZY

GL-587

Z wizytą na Zielonej Szkole – wydmy, rakiety i Czerwony Kapturek

Ósmoklasiści polskich szkół w Bystrzycy, Gnojniku, Jabłonkowie, Karwinie i Wędrynie w ciągu dnia zamiast siedzieć w ławkach poznają polskie wybrzeże, a wieczorem siebie nawzajem. Wszystko to dzięki projektowi Kongresu Polaków w RC, który Zieloną Szkołę nad Bałtykiem organizuje od kilkunastu lat. Obecnie w Jastrzębiej Górze trwa drugi turnus tej imprezy.

Beata Schönwald

Tegoroczna Zielona Szkoła odbywa się po dwóch latach przerwy wymuszonej przez pandemię. To dlatego zamiast klas siódmych wyjechali nad polskie morze ósmoklasiści. – To bardzo dobra decyzja, że ten wyjazd został przesunięty do klasy ósmej, że ominął tylko jeden rocznik, obecne klasy dziewiąte. Moi uczniowie już od klasy szóstej się dopytywali, czy w klasie siódmej pojadą na Zieloną Szkołę. Wtedy nie było jednak tej możliwości – mówi nauczycielka Szkoły Podstawowej im. J. Kubisza w Gnojniku Joanna Szpyrc. Zarówno dla jej uczniów, jak i dla niej to nowe doświadczenie. Jak podkreśla, bardzo pozytywne.

Roman Cymorek przez trzynaście lat uczył w czeskiej szkole w Bystrzycy, rok temu rozpoczął pracę w tamtejszej polskiej podstawówce. Jako „nowicjusz” jest pod wrażeniem tego, czym jest Zielona Szkoła nad Bałtykiem i jakie daje możliwości. – Jesteśmy tu świadkami integracji między szkołami, uczniami i nauczycielami, która dalej będzie owocowała, kiedy dzieci spotkają się w harcerstwie, na konkursach i wreszcie w Polskim Gimnazjum – podkreśla. Zdaniem Danuty Niedoby, która przyjechała tutaj razem ze swoimi ósmoklasistami, integracja jest w zasadzie w ramach własnej klasy. – Te dzieci z powodu covidu nie miały okazji spędzać z sobą czasu. Są już w ósmej klasie, a miały tylko rok, żeby się poznać – podkreśla.

Tu poznaje się swoją klasę

Zielona Szkoła nad Bałtykiem została zorganizowana po raz pierwszy w 2008 roku z inicjatywy ówczesnego wiceprezesa Kongresu Polaków Tadeusza Wantuły. Ewa Cielecka, nauczycielka karwińskiej polskiej podstawówki, doskonale pamięta tę pierwszą edycję, a potem wyjeżdżała na kolejne. – Pamiętam ośrodki w Karwi i Chłapowie. Mając to porównanie, mogę powiedzieć, że hotel w Jastrzębiej Górze odpowiada nam najbardziej zarówno pod względem zakwaterowania, wyżywienia, jak i zaplecza. Do naszej dyspozycji jest boisko oraz większe i mniejsze pomieszczenia, z których możemy korzystać jako grupa – chwali możliwości, jakie daje ośrodek wypoczynkowy VIS w Jastrzębiej Górze. Choć nie stoi blisko głównej drogi, od centrum dzieli go zaledwie kilka minut i tyle samo od plaży.

Z biegiem lat zmieniały się nie tylko miejsca pobytu, ale także polskie wybrzeże przestało być dla wielu krainą nieznaną. – Kiedy przyjechalśmy tu po raz pierwszy, to tylko parę dzieci było już wcześniej nad Bałtykiem. Teraz w 20-osobowej grupie znalazły się tylko trzy osoby, które nigdy tutaj nie były. Polskie morze stało się popularnym miejscem wyjazdów również całych rodzin – zauważa Danuta Niedoba.

Choć nauczyciele nie mówią tego głośno, wyjazd z dziećmi na Zieloną Szkołę to z ich strony wielka odpowiedzialność, duże poświęcenie i minimum wypoczynku. Zwłaszcza

Zielona Szkoła uzyskała wsparcie Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Wychowania Fizycznego RC i jest projektem finansowanym ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2022 w ramach działania: Zielona szkoła zaoaziańskich uczniów nad Bałtykiem (wyjazd popandemiczny), poprzez Fundację Volens.

• Posiłki dzieciom smakują.

kiedy turnus – jak ten – obejmuje dwa weekendy i jedno święto państwowe, nasuwa się pytanie, czy warto się w to angażować. – Jestem po raz trzeci i to mnie jest tak, że najpierw, o, nie chce mi się jechać i walizkę pakuję na ostat-

106

uczniów sześciu klas 8. polskich szkół w Bystrzycy, Gnojniku, Jabłonkowie, Karwinie i Wędrynie bierze udział w drugim turnusie Zielonej Szkoły nad Bałtykiem w dniach od 23 września do 5 października. Towarzyszy im 11 nauczycieli-opiekunów, 3 stróżów nocnych, opiekun zdrowotny oraz kierownik.

ni moment. Nigdy jednak nie żałuję, bo naprawdę warto. Wszystko nas tutaj bardzo zbliża, te przeżycia, mokre skarpetki, wyjazdy, śniadania. Do domu wracamy inni, wzbogaceni, jak jedna rodzina – przynajmniej wychowawcy i nauczyciele. – Kiedy przyjeżdżamy do ośrodka, to wychowawca Anna Kluz. Według Ewy Cieleckiej, idealnie jest, kiedy na Zieloną Szkołę może wyjechać wychowawca klasy. – Kiedy jedzie ktoś w zamian, to wychowawca dużo traci. Przez te 12 dni, które tutaj jesteśmy, poznajemy się lepiej, mamy okazję również do bardziej prywatnych rozmów, a ja mogę przyjrzeć się moim uczniom z innej perspektywy. To jest dla mnie bardzo cenne – dodaje nauczycielka z Karwinie.

Młoda krew

Ten program niby co roku się powtarza. Są wycieczki do Gdańska, Sopotu, na Westerplatte, na ruchome wydmy, do Kartuz, Szymbarku, Władysławowa czy na Hel. Pomimo to ten turnus jest nieco inny od poprzednich. – Kiedy się dowiedzieliśmy, że kierowniczką będzie młoda 22-letnia dziewczyna, bardzo się ucieszyliśmy. Stwierdziliśmy, że będzie młoda krew i dzięki temu będzie inaczej. Już teraz możemy powiedzieć,

• W Muzeum Wyrzutni Raket pod repliką rakiety balistycznej.

że nasze przewidywania się ziściły. Asia stanęła na wysokości zadania. Jest bardzo operatywna w działaniu i podziwiamy ją za to – przekonują nauczycielki. Dla Joanny Mitury, studentki nauczania matematyki i geometrii wykresowej na Uniwersytecie Palackiego w Otmuńcu, wyjazd na Zieloną Szkołę w roli szefowej turnusu był nowym wyzwaniem. Mając doświadczenie komendantki obozów harcerskich i zuchowych, nie bała się go podjąć. – Przed wyjazdem do Jastrzębiej Góry miałam parę spotkań z koordynatorką projektu z Kancelarii Kongresu Polaków Anetą Roszką, a także z kierowniczką pierwszego turnusu nauczycielką Wandą Folwarczak, która już kilkakrotnie występowała w tej roli. Dała mi mnóstwo cennych rad i praktycznych wskazówek. Na bieżąco jesteśmy w kontakcie telefonicznym i konsultujemy sporne kwestie – mówi.

Kiedy pada deszcz

Do wtorku uczestnikom drugiego turnusu Zielonej Szkoły nad Bałtykiem pogoda dopisywała. Dzieci bawiły się na plaży i nawet wchodziły do wody. Środa zapowiadała się jednak deszczowo. – Śledzę pogodę z minuty na minu-

te, żeby wiedzieć, jak najlepiej wszystko zaplanować. Staram się tak ustawić grafik, żeby nie było nic na szybko i nic na siłę, ponieważ jesteśmy tu po to, żeby w sposób przyjemny korzystać z tego, co oferuje Zielona Szkoła i okolice, które zwiedzamy – przekonuje kierowniczką turnusu. Wieczorem podejmuje więc decyzję, że przed południem ze względu na deszcz nauczyciele przygotują dla dzieci program w ośrodku. Po południu druga grupa wyjedzie na wycieczkę do Leby – do Stowińskiego Parku Narodowego, do wyrzutni rakiet i na ruchome wydmy, a pierwsza – która była tam już dzień wcześniej, zwiedzi Gwiazdę Północy i latarnię w Rozewie.

Przesunięcie środowego wyjazdu do Leby na „po obiedzie” okazuje się strzałem w dziesiątkę. Kiedy autokar zatrzymuje się przed Stowińskim Parkiem Narodowym, nie trzeba wkładać płaszczów przeciwdeszczowych i rozkładać parasoli. To duży plus. Minusem okazuje się jednak okrojony czas. Poprzednia grupa miała na zrealizowanie programu cały dzień, a ta tylko połowę. Kilku-kilometrowe odległości musi więc pokonywać szybkim marszem i pogodzić się z faktem, że tym razem nie będzie czasu na stanie w kolejce po gofra.

• Jedyny oryginał w wyrzutni rakiet.

• W drodze na wydmy grzęzną nogi w piasku.

• Bystrzyca wystawiła Czarnego Kapturka.

Fascynująca historia rakiet

Pierwszym przystankiem jest Muzeum Wyrzutni Rakiet w Rąbce, czyli coś, co interesuje głównie chłopców, ale potrafi wciągnąć również dziewczyny. Po raz kolejny potwierdza się bowiem reguła, że kiedy przewodnik potrafi mówić ciekawie, to nawet niezainteresowany temat odbiorca słucha. – Stowiński Park Narodowy to pięć tysięcy lat historii tworzenia tego terenu, tworzenia mierzei lebsko-gardzińskiej, flory, fauny i jedynej w Europie ruchomych wydym. Ale Stowiński Park Narodowy to także historia – rozpoczyna swoją opowieść pan Janusz, cofając się w okres drugiej wojny światowej, kiedy Niemcy na tym terenie podczas przeprowadzania testów wystrzelili dwa rodzaje rakiet – przeciwlotniczą i balistyczną. Lebę wybrali ze względu na dogodną pozycję – potrzebne było bowiem miejsce łatwe do ukrycia i zarazem trudno dostępne.

Opowieść o nowych technologiach, które nawet po niespełna 80 latach okazują się skuteczne, robi wrażenie. Ale to już II wojna światowa dobiega końca i Rosjanie wkraczają na ten teren i zamysłają go aż do 1965 roku. – Czy coś znalazli? Być może dokumentację, części rakiet, a może całe rakiety. Po wojnie bowiem Rosjanie sami zaczęli opracowywać własne

rakiety przeciwlotnicze i balistyczne, a w 1957 roku podczas deflady w Moskwie na Placu Czerwonym pokazują rakietę przeciwlotniczą, która nie różni się niczym od tej, przy której teraz jesteśmy – przewodnik przewodnik, dodając, że przez kolejnych 10 lat są to najlepsze rakiety przeciwlotnicze na świecie i do dzisiaj są produkowane. Jak się okazuje, jeszcze bardziej ciekawa od rakiety V2 jest osoba jej konstruktora Wernera von Brauna, który od dziecka interesuje się kosmosem i wszystko robi po to, żeby jego sprzęt poleciał na księżyc. To mu się udaje, ponieważ chociaż oskarżony jest o ludobójstwo, Amerykanie umieszczają go w ośrodku badań rakietowych, a potem mianują dyrektorem NASA. Tam Werner von Braun zostaje głównym konstruktorem rakiety Saturn V, która pozwoliła amerykańskim astronautom wyładować na Księżycu. Jej technologię opiera na technologii V2.

To jednak nie wszystko, bo pozostaje do opowiedzenia i wysłuchania jeszcze jeden, tym razem polski wątek. Po 1965 roku na tym terenie rozpoczyna pracę grupa polskich naukowców pod kierunkiem prof. Jacka Walczewskiego. Jej dziełem jest rakietka Meteor 2, która lata na wysokości 100 kilometrów, przekraczając umowną granicę kosmosu. W 1973 roku Amerykanie tę rakietę oceniają jako jedną z trzech najlep-

• Ruchome wydmy są „wow”. Wspólne zdjęcie wędryńskiej klasy.

• Czerwony Kapturek w wykonaniu gnojnickiej grupy.

• Karwińska ekipa po wystawieniu Kapturka-opery. Zdjęcia: BEATA SCHÖNWALD

szych rakiet na świecie i mogłoby się zdawać, że kosmos stoi dla Polaków otworem. W kilkanaście miesięcy później Sowieci zadają własne rakiety kosmiczne, polska konkurencja jest im zupełnie niepotrzebna.

„Ta historia nie ma „happy endu”, powoduje jednak, że nastolatki, których często trudno czymkolwiek zainteresować, przyznają, że „to było naprawdę ciekawe”.

Ruchome, więc czemu się nie ruszają?

Czas opuścić świat rakiet i udać się dalej. Celem są ruchome wydmy oraz rozpościerające się z nich widoki z jednej strony na Jezioro Lebskie, a z drugiej na Bałtyk. Wycieczka wspina się pod górki, nogi grzęzną w piasku. Warto jednak podjąć ten wysiłek, bo nawet ci, którzy się ociągali, po zdobyciu „szczytu” zafascynowani tym niecodziennym widokiem pstrykają zdjęcia. Jakby tego było mało, słońce zaczyna przedzierać się zza chmur. Czyżby kierowniczką miała znajomych „tam na górze”, że – jak stwierdzają nauczyciele – „wszystko ma tak zaplanowane, że deszcz zaczyna padać dopiero w momencie, kiedy wiadamy do autobusu, a kiedy wysiadamy, przestaje”?

Dzieci, które są tutaj pierwszy raz, widziwią się, że ruchome wydmy stoją w miejscu zamiast się ruszać. Aby

zaobserwować zmianę, trzeba byłoby się zdawać, że kosmos stoi dla Polaków otworem. W kilkanaście miesięcy później Sowieci zadają własne rakiety kosmiczne, polska konkurencja jest im zupełnie niepotrzebna.

Te dzieci są kreatywne

Wcześniej były prezentacje szkół, w wtorek dyskoteka, zaś na środowy wieczór zaplanowano spektakle. – Nauczycielki wpadły na fajny pomysł, żeby każda klasa przygotowała krótkie przedstawienie. Temat jest jeden – Czerwony Kapturek, różne natomiast mają być jego aranżacje. Jaka przypadnie danej klasie, o tym zadecyduje losowanie – zapowiada Joanna Mitura.

O godz. 20.00 w dużej sali zbierają się aktorzy i widzowie. Jako pierwsi przedstawiają swojego ko-mediewego Kapturka ósmoklasiści z Gnojnika. Po nich bystrzyczanie przynoszą tę znaną bajkę w realiach XXI wieku, stąd też ich Kapturek nie jest czerwony, a czarny. Klasie karwińskiej przychodzi natomiast zmierzyć się z Kapturkiem w aranżacji operowej. Wszystkie opracowania są bardzo udane. Jest pomysły, dowcipnie i za każdym razem publiczność bije gromkie brawa. W czwartek będzie kolejna porcja artystycznych wrażeń, kiedy pozostałe klasy zagrają swoje spektakle o Kapturku, chorej babci i złym wilku. Nie wątpliwie w ich powodzenie. Zdążyłam się już bowiem przekonać, że Danuta Niedoba ma rację, mówiąc, że te dzieci są bardzo kreatywne. ▲

– Co zrobiło na tobie największe wrażenie? – zapytaliśmy uczestników w środę rano.

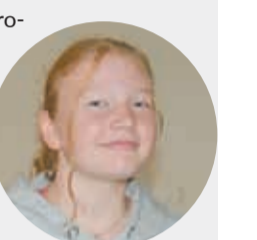
Teresa Kaszper, kl. 8 Wędryna

Kiedy przyjechalśmy i poszliśmy na plażę. Nad Bałtykiem jestem pierwszy raz i morze jest tutaj inne niż na przykład w Chorwacji czy Włoszech.

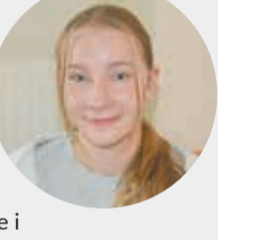
Michaela Słowioczkowa, kl. 8a Jabłonków

Bardzo fajny program i dużo fajnych dzieci, z którymi mogę się poznać. Podobają mi się, że gdzieś jeździmy i każdego dnia robimy coś innego.

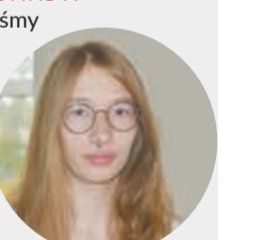
Samantha Lipowska, kl. 8 Gnojnik

Najpiękniejsza plaża, która jest w Jastrzębiej Górze – piasek, morze i słońce.

Alicja Szczotka, kl. 8b Jabłonków

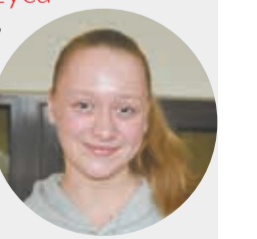
To, że raz jesteśmy na plaży, a potem znowu gdzieś jedziemy. Myślę, że ogólnie fajny jest ten program.

Gdańsku, gdzie przewodnik bardzo ciekawie mówił i nawet jeśli niektórych to nie interesowało, to się dobrze zachowywali.

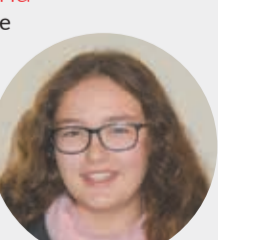
Aleksandra Zmety, kl. 8 Bystrzyca

Dobre zabawy, dobry kolektyw i wszyscy, którzy go tworzą – uczniowie, nauczyciele i, oczywiście, nasza kierowniczką.

Tereza Stolarz, kl. 8 Karwinie

Chyba ruchome wydmy, które są naprawdę bardzo ładne i widok, który też jest super. No i ogólnie program jest ciekawy, bo raz jedziemy na plażę, a innym razem jedziemy na wycieczkę.

PROJEKT »MISJA: WOLNA POLSKA«
MAJĄCY PRZYPOMNIEĆ POLAKOM O WŁADZACH RP NA UCHODŹSTWIE 1

Wykonali swoją misję i wracają do Ojczyzny

12 listopada z Anglii do Polski zostaną sprowadzone szczątki trzech prezydentów RP na uchodźstwie: Władysława Raczkiewicza, Augusta Zaleskiego i Stanisława Ostrowskiego. Tego samego dnia w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie odbędą się uroczystości pogrzebowe oraz pochówek w nowo powstałym Mauzoleum Prezydentów RP na Uchodźstwie. Wydarzenia te stanowią zwieńczenie obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Inicjatywie towarzyszy kampania informacyjno-edukacyjna, której celem jest przypomnienie Polakom o historii władz RP na uchodźstwie.

Misja: Wolna Polska

Poznaj historię Prezydentów RP na uchodźstwie

Projekt „Misja: Wolna Polska” objęli patronatem prezydent RP Andrzej Duda, premier RP Mateusz Morawiecki. Inicjatywa jest realizowana przez Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów, Instytutem Pamięci Narodowej, Centrum Opatrzności Bożej, Ministerstwem Obrony Narodowej, Ministerstwem Spraw Zagranicznych oraz Biurem Programu „Niepodległa”.

wiedzy Polaków na temat historii prezydentów i rządu RP na uchodźstwie, najważniejszych postaci i faktów historycznych oraz uświadomienie wagi tej części historii dla utrzymania ciągłości polskiej państwowości i tożsamości narodowej. Ten rozdział naszej historii zdecydowanie zasługuje na mądre, długofalowe działania – mówi Mikołaj Falowski, prezes Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, która jest organizatorem projektu.

Pierwsze owoce kampanii

W ramach kampanii „Misja: Wolna Polska” powstała strona internetowa www.misjawolnapolska.pl, na której można zapoznać się z historią prezydentów RP na uchodźstwie, poznać fakty z ich życia i czasów urzędowania. Na stronie znajdują się materiały edukacyjne w formie tekstów, zdjęć i infografik. Jednym z elementów kampanii jest ogólnopolski konkurs edukacyjny dla szkół, a także działania w prasie, internecie, mediach społecznościowych, radiu oraz pociągach PKP. Uroczystą inaugurację projektu sprowadzenia z Anglii do Polski szczątków prezydentów RP na uchodźstwie stanowią koncert orkiestry Młodzi – Polscy pod batutą Huberta Kowalskiego, który odbył się w ostatni poniedziałek w Filharmonii Narodowej w Warszawie.

Za tydzień, w drugim odcinku, opublikujemy tekst „Rząd na uchodźstwie – ostatni bastion II Rzeczypospolitej”.

• Popularyzacji wiedzy na temat polskich władz na uchodźstwie ma służyć między innymi nowa strona internetowa www.misjawolnapolska.pl. Fot. ARC

Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Główną zastęgą prezydentów RP na uchodźstwie było zachowanie konstytucyjnej ciągłości władz Rzeczypospolitej Polskiej od września 1939 r., kiedy to doszło do agresji Niemiec i ZSRR na Polskę, poprzez całą II wojnę światową i powojenną sowiecką okupację, aż do pierwszych, w pełni wolnych wyborów prezydenckich w 1990 roku. Zakończeniem misji prezydentów na uchodźstwie było uroczyste przekazanie w 1990 r. na Zamku Królewskim w Warszawie insygniiów prezydenckich. Ryszard Kaczorowski – ostatni prezydent RP na uchodźstwie, przekazał je Lechowi Wałęsie – pierwszemu polskiemu prezydentowi wybranemu w wyborach powszechnych po II wojnie światowej.

Spłata długu wobec polskiej emigracji

Istnienie polskiego rządu i działalność prezydentów RP na uchodźstwie dawały Polakom nadzieję, że ich ojczyzna w końcu odzyska wolność po ciężkich latach okupacji i

totalitaryzmów. Urząd sprawowali kolejno: Władysław Raczkiewicz, August Zaleski, Stanisław Ostrowski, Edward Raczyński, Kazimierz Sabbat i Ryszard Kaczorowski. Do Polski zostaną sprowadzone szczątki trzech pierwszych prezydentów, którzy obecnie spoczywają na cmentarzu Lotników Polskich w Newark w Wielkiej Brytanii. W Mauzoleum Prezydentów RP na Uchodźstwie zostanie również pochowany Ryszard Kaczorowski z małżonką, którzy dziś spoczywają w Panteonie Wielkich Polaków w Świątyni Opatrzności Bożej.

– Do tej pory nie mieliśmy w Polsce miejsca upamiętniającego zasługi, jakie prezydenci RP na uchodźstwie mają dla polskiej wolności w latach 1939-1990. Teraz takie miejsce pojawi się na mapie Polski. To przedsięwzięcie stanowi spłatę długu wobec polskiej emigracji, która przez pół wieku po zakończeniu II wojny światowej trwała niezłomie na straży niepodległości. Władze Rzeczypospolitej Polskiej chcą, aby pamięć o misji prezydentów RP na uchodźstwie na trwałe zagościła w świadomości Polaków – mówi Jan Dziedzic, pełnomocnik rządu ds. Polonii i Polaków za Granicą z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. – To szczególne rozwiązanie, w postaci

sprawowania władzy II RP na emigracji, pozwoliło – na mocy konstytucji kwietniowej z 1935 r. – zachować ciągłość instytucjonalnej władzy państwowej w czasie II wojny światowej, a następnie w okresie, kiedy Polska znajdowała się pod rządami komunistów. Przez ponad 50 lat rząd na uchodźstwie zajmował się również podtrzymaniem polskich tradycji, kultury i literatury w środowisku emigracyjnym.

– W Londynie działały emigracyjne wydawnictwa, księgarnie i biblioteki. Wychodziła polskojęzyczna prasa. Polski Londyn, jako ośrodek emigracyjny, był jednym z największych skupisk diaspory polskiej na świecie, obok Chicago, Nowego Jorku czy Paryża – wyjaśnia Karol Polejowski, wiceprezes Instytutu Pamięci Narodowej, który jest jednym z organizatorów projektu.

Im młodszy respondenci, tym mniejsza wiedza na temat działalności prezydentów...

Pomimo znaczącej roli, jaką prezydenci RP na uchodźstwie odegrali w przywróceniu demokracji w Polsce, ich historia jest dzisiaj mało znana. Potwierdzają to badania

przeprowadzone w sierpniu 2022 roku. Zaledwie co dziesiąty Polak potrafi poprawnie wskazać, ilu było prezydentów RP na uchodźstwie. Najbardziej rozpoznawalnym z nich jest Ryszard Kaczorowski – nieco ponad 60 proc. poprawnych wskazań. Natomiast tylko 23 proc. respondentów prawidłowo wskazało pierwszego prezydenta RP na uchodźstwie – Władysława Raczkiewicza. Co piąty ankietowany nie zna daty utworzenia rządu RP na uchodźstwie, a ponad 70 proc. ankietowanych nie potrafiło wskazać, kto był pierwszym premierem RP na uchodźstwie. Badania pokazują, że im młodszy respondenci, tym mniejsza jest wiedza na temat działalności prezydentów RP na uchodźstwie. Jednocześnie z sondażu CBOS z 2018 roku wynika, że dziewięciu na dziesięciu Polaków uważa się za patriotów i tyle samo twierdzi, że wyrazem patriotyzmu jest znajomość historii własnego kraju.

– Polaków łączy dumą z historii naszego kraju, tym bardziej historia prezydentów RP na uchodźstwie zasługuje dzisiaj na przypomnienie. Z tego powodu zainicjowaliśmy kampanię edukacyjną pod hasłem „Misja: Wolna Polska”. Jej celem jest przede wszystkim podniesienie poziomu

Trwa Konkurs Czytelniczy

Zapraszamy was, młodzi czytelnicy, do udziału w tegorocznym konkursie czytelniczym oraz imprezie „Z książką na walizkach”. Już po raz 15., w dniach 7-9. 11., przyjadą na Zaolzie polscy pisarze, żeby się spotkać z młodymi czytelnikami. Organizatorami wydarzenia są niezmienne Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki, Biblioteka Miejska w Czeskim Cieszynie oraz Biblioteka Regionalna w Karwinie.

Chyba już przeczytaliście jedną z książek konkursowych i zaczęliście sami albo z pomocą dorosłych spełniać kryteria konkursu, aby stać się uczestnikiem. Większość z was otrzymała informacje dotyczące konkursu czytelniczego w piśmie „Jutrzenka” i „Ogniwo”. W tym numerze „Głosu” zamieszczamy je dla tych z was, którzy z jakiegoś powodu do tych wiadomości nie dotarli. Jak pewnie wicie, utworzone zostały trzy kategorie wiekowe: I (uczniowie klas 1. i 2.), II (uczniowie klas 3.-5.), III (uczniowie klas 6.-9.).

Kategoria II

Czyta książkę (lub książki), a następnie odpowiada na pytania:

Grzegorz Kasdepke, „Koronkowa robota”

1. Kim z zawodu była pani Maria, u której gościli Róża i Staszek z rodzicami?
  - a. Malarką
  - b. Pisarką
  - c. Nauczycielką
2. Skąd wzięła się ksywka, czyli pseudonim czy przezwisko chudego montera „Nutria”?
  - a. Miał złote zęby jak nutria
  - b. Był owłosiony jak nutria
  - c. Umiał dobrze pływać jak nutria
3. Wyjaśnij po polsku, co oznacza wyraz gwarowy „heklować” i jakiego narzędzia używa się podczas tej czynności. Dopisz nazwę przynajmniej jednego „uheklowanego” wzoru.

Kim była pani Maria, u której gościli Róża i Staszek z rodzicami?

- a. Malarką
- b. Pisarką
- c. Nauczycielką

Kategoria I

Paulina Piatkowska, „O pszczołę, która myślała, że to źle być pszczołą”

Po lekturze trzeba wziąć się za przybory do rysowania, malowa-

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

Kategoria III

Czyta książkę (lub książki), a następnie odpowiada na pytania:

Roksana Jędrzejewska-Wróbel, „Stan splątania”

1. Co znaczy w języku hindi słowo „bapu”?
  - a. mama
  - b. tata
  - c. babcia
2. Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?
  - a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
  - b. Wybitną polską pisarką
  - c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki
3. Co oznaczało zapolone w nocy zielone światło w Kuropatkach i innych przygranicznych wioskach?

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kategoria II

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

nia, wyklejania czy jeszcze innej techniki i wykonać ilustrację formatu A3 (nie A4!) do opowiadania o pszczołce Stefani.

Kategoria III

Czyta książkę (lub książki), a następnie odpowiada na pytania:

Roksana Jędrzejewska-Wróbel, „Stan splątania”

1. Co znaczy w języku hindi słowo „bapu”?
  - a. mama
  - b. tata
  - c. babcia
2. Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?
  - a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
  - b. Wybitną polską pisarką
  - c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki
3. Co oznaczało zapolone w nocy zielone światło w Kuropatkach i innych przygranicznych wioskach?

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kategoria II

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dziećmi w Polish Children Camp?

- a. Słynną polską aktorką i piosenkarką
- b. Wybitną polską pisarką
- c. Wybitną polską kobietą naukowcem w dziedzinie chemii i fizyki

Kim była Hanka Ordonówna, która zajmowała się dzie

Ziarno.
Licencja

Niedziela 2 października, godz. 11.10

PIĄTEK 30 WRZEŚNIA

6.00 Polonia 24 **6.30** Zakończ się w Polsce. Tychy **7.00** Wojciech Cejrowski - bosso przez świat. Peru **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama **10.45** Pytanie na śniadanie **11.10** Zoom Polonii **11.11** Australia Express **11.30** Na sygnale (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** M jak miłość (s.) **14.00** Szansa na sukces. Eurowizja Junior 2022 **15.00** Wiadomości **15.20** Bajki naszych rodziców. Bolek i Lolek wyruszają w świat **15.35** Sceny z życia smoków. Wielkie pranie **16.00** Ja to mam szczęście! **16.30** Na sygnale (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Zakończ się w Polsce. Głucholazy **17.55** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **18.30** Informacje kulturalne **18.50** Przystanek Ameryka **19.10** Olá Polonia **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.15** Na dobre i na złe (s.) **21.10** Kabaretomania **21.55** Zoom Polonii **22.05** Polonia 24 **22.35** Dziewczyny ze Lwowa 4 (s.).

SOBOTA 1 PAŹDZIERNIKA

6.00 Polonia 24 **6.30** Tacy byliśmy. Za kierownicą i nie tylko **6.55** Wojownicy czasu. Turcka nawala, czyli Chocim 1621 **7.25** Na ratunek ogrodowi **7.55** Pytanie na śniadanie **11.55** Zoom Polonii **12.05** Księga Ksiąg. Daniel i Sen Króla Nabuchodonozora **12.30** Awantura o Basję (s.) **13.05** Fajna Polska. Olsztyn - Warmia **14.05** Na dobre i na złe (s.) **15.00** Tacy byliśmy. Za kierownicą i nie tylko **15.30** Okrasa lamie przepisy. Kuchnia zachodnich Mazur **16.05** Kabaret. Super Show Dwójki 3 (pr. roz.) **17.00** Telexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Szansa na sukces. Eurowizja Junior 2022 **19.05** Zoom Polonii **19.10** Informacje kulturalne **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Stulecie Winnych 4 **21.15** Plac Zbawiciela **23.30** Polacy to wiedzą! (teleturniej).

NIEDZIELA 2 PAŹDZIERNIKA

6.00 Hity wszech czasów **6.55** Tygrysy Europy (s.) **7.45** Co na obiad? Gołąbki **7.55** Pytanie na śniadanie **11.00** Zoom Polonii **11.10** Ziarno. Licencja **11.40** Misja Zambia. Chłopcy z Makululu **11.55** Między ziemią a niebem **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem **12.50** Słowo na niedzielę. Grillowe serce **13.00** Transmisja mszy świętej z kościoła pw. św. Marcina w Krasieczynie **14.15** Tygrysy Europy 2. Reklamówka (s.) **15.15** Niedziela z... Krzysztofem Jakowiczem **16.00** Wojciech Cejrowski - bosso przez świat. Peru **16.30** Polacy to wiedzą! (teleturniej) **16.55** Zoom Polonii **17.00** Telexpress **17.20** M jak miłość (s.) **18.10** Powroty **18.35** Co dalej? **19.10** Informacje kulturalne **19.25** Zoom Polonii **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Ojciec Mateusz 27 (s.) **21.15** Uwaga - premiera! Kurier **23.25** Słownik polsko-polski.

PONIEDZIAŁEK 3 PAŹDZIERNIKA

6.00 Polacy to wiedzą! **6.30** Surowe piękno... **6.50** Rok 1982. Kalendarium **7.00** Okrasa lamie przepisy. Kuchnia zachodnich Mazur **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama kraj **10.40** Pytanie na śniadanie **11.10** Przystanek Ameryka **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Stule-

cie Winnych 4 **13.05** Ojciec Mateusz 27. Pudło (s.) **14.00** Co dalej? **14.40** Kultura na Ludowo#wspieram. Twórcy ludowi w Wielkopolsce **15.00** Wiadomości **15.20** Figu Migu na planecie Czochochras **15.35** Zwierzaki Czytaki **15.50** Ale talent. Kolorowe papierowe owady **16.00** Leśniczówka (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Słownik polsko-polski **17.55** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **18.55** INFO V4+ **19.20** Polacy światu **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Czas honoru (s.) **22.05** Polonia 24 **22.35** Podwójne życie II Symfonii Karola Szymanowskiego **23.00** Literackie Wilno **23.30** Leśniczówka (s.).

WTOREK 4 PAŹDZIERNIKA

6.00 Polonia 24 **6.30** Pożyteczni.pl **7.00** Co dalej? **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama kraj **10.40** Pytanie na śniadanie **11.10** INFO V4+ **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Czas honoru (s.) **14.05** Giganci historii **15.00** Wiadomości **15.15** Alfabet Andrzeja Dobosza. Malarze - Artur Nacht-Samborski, Jerzy Stajuda **15.35** Przyjaciele Misia i Margolci **16.00** Leśniczówka (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Studio Wschód **17.55** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **18.30** Informacje kulturalne **18.50** Nad Niemnem (mag.) **19.10** Studio Lwów **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Ojciec Mateusz 12 (s.) **22.05** Polonia 24 **22.35** Festiwal Niepokorni Niezłomni Wykłeci 2022. Gala zamknięcia **23.40** Leśniczówka (s.).

ŚRODA 5 PAŹDZIERNIKA

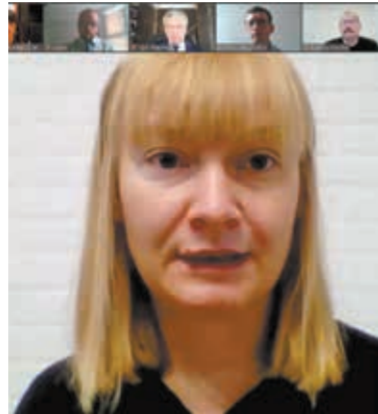
6.00 Polonia 24 **6.30** Australia Express **6.45** Powroty **7.00** Qulszol - kulinarne potyczki **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama kraj **10.40** Pytanie na śniadanie **11.10** Studio Lwów **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Ojciec Mateusz 12 (s.) **14.00** Podwójne życie. II Symfonii Karola Szymanowskiego **14.25** Literackie Wilno **15.00** Wiadomości **15.20** Animowanki. Rodzina Trefflików **15.25** Kuba i Śruba. Wyspa Skarów **15.40** Nela Mała Reporterka. W poszukiwaniu kangurów **16.00** Leśniczówka (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Dziewczyna ze zdjęcia **17.55** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **18.30** Informacje kulturalne **18.50** Kierunek Zachód **19.10** Magazyn z Wysp **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Nad rozlewiskiem... (s.) **22.05** Polonia 24 **22.35** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.30** Leśniczówka (s.).

CZWARTEK 6 PAŹDZIERNIKA

6.00 Polonia 24 **6.30** Słownik polsko-polski **7.00** Co dalej? **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama kraj **10.40** Pytanie na śniadanie **11.10** Nad Niemnem **11.30** Barwy szczęścia (s.) **12.00** Wiadomości **12.15** Nad rozlewiskiem... (s.) **14.00** Chocim 1621 **15.00** Wiadomości **15.20** Bajki naszych rodziców (s.) **15.30** Reksio **15.40** Pomyślony wnuczek **16.00** Leśniczówka (s.) **16.30** Barwy szczęścia (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Stacja innowacja **17.45** Szlakiem lubelskich sztetli. Biała Podlaska **17.55** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **18.30** Informacje kulturalne **18.50** Wilnoteka **19.10** W obiektywie Polonii. Wschód **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Gli-na 2 (s.) **22.05** Polonia 24 **22.35** Ponary. Odmiana przez przypadki **23.30** Leśniczówka (s.).

Nie byłoby Iwano-Frankiwska bez Stanisławowa

W dniach 16-17 września odbyła się VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Stanisławów i Ziemia Stanisławowska. 360 lat wspólnej historii”. Ze względu na trwającą wojnę na Ukrainie wydarzenie miało format online. Podczas obrad prawie 40 naukowców z różnych miejscowości i uczelni Polski oraz Ukrainy analizowało wydarzenia historyczne, dyskutowało i wymieniało się opiniami.

• Konferencja odbyła się online. Maria Osidacz, dyrektor Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku, mówiła między innymi o tym, że „żadna wojna, która teraz nas dzieli, nie potrafi zatrzymać kultury, nauki, wykształconych ludzi, którzy niosą wiedzę, pewną misję i przekazują ją przyszłemu pokoleniom”.

– W tym szczególnym czasie chcemy pokazać, że żadna wojna, która teraz nas dzieli, nie potrafi zatrzymać kultury, nauki, wykształconych ludzi, którzy niosą wiedzę, pewną misję i przekazują ją przyszłemu pokoleniom. Bardzo się cieszę, że koło ludzi interesujących się historią miasta i tych ziem się poszerza. Konferencja ma służyć temu, abyśmy się poznawali, gdyż tylko wtedy, kiedy się poznajemy i dyskutujemy ze sobą, nie będzie między nami żadnych podziałów – powiedziała Maria Osidacz, dyrektor Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku.

W roku bieżącym mija 360 lat od momentu założenia przez Andrzeja Potockiego Stanisławowa, współczesnego Iwano-Frankiwska, toteż tegoroczna edycja konferencji skupiła się na okresie 360 lat historii współistnienia wielu narodów i kultur w Stanisławowie i na Ziemi Stanisławowskiej.

– Mówiliśmy o 360-leciu Iwano-Frankiwska, pamiętając, że nie byłoby go bez Stanisławowa. Nie byłoby tego miasta bez wspólnego wysiłku Polaków, Ukraińców, Żydów, Niemców i jeszcze wielu przedstawicieli innych narodowości. Ta konferencja uczy nas, jak korzystać z przeszłości, aby budować dobrą

czy ludzi, a nie dzieli. To jest największa zasługa tej konferencji – przyznał prof. dr hab. inż. Jerzy Hickiewicz z Pracowni Historycznej Stowarzyszenia Elektryków Polskich.

Ideą przewodnią inicjatywy jest promocja historii Iwano-Frankiwska i okolic oraz podkreślanie wielonarodowości i wielokulturowości tych terenów od momentu założenia miasta w 1662 roku aż do końca XX wieku. Efektem konferencji po raz kolejny stanie się publikacja, zawierająca referaty przedstawiające badania prelegentów. Patrząc w przyszłość, organizatorzy planują rozpocząć prace, związane z powstaniem polsko-ukraińskiej monografii historii miasta. Planowane są również inicjatywy dla zachęcenia pracami badawczymi młodych naukowców, historyków i krajoznawców.

– Ważne jest to, żeby spotykać się i w dalszym ciągu dyskutować, próbować stworzyć pewne warunki, które w tej atmosferze wojny, ale też oprócz wojny, pozwolą na kontynuowanie tej dobrej myśli, która wiąże się ze współpracą, poszukiwaniem wspólnych wartości i korzeni. Te dyskusje są czasem niełatwe, ale chcemy, żeby były owocne i żywe. Mamy odnajdywać wspólne licy – stwierdził dr Mariusz Kardas z Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Stanisławów i Ziemia Stanisławowska” jest organizowana przez Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku, Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka, Wojskową Akademię Techniczną w Warszawie oraz Akademię Marynarki Wojennej w Gdyni we współpracy z Biblioteką Naukową Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego. Projekt finansowany jest ze środków Konsulatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej we Lwowie.

„Kurier Galicyjski”/UKRAINA

Nauka nie poszła w las

Długo nie trzeba było czekać na efekty pobytu młodzieży polskiej z Berlina, która w ramach akcji Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” – „Lato z Polską”, szlifowała umiejętności taneczne w Zespole Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny oraz Państwowej Szkole Baletowej w Bytomiu, na zgrupowaniu zorganizowanym przez Górnośląski Oddział Stowarzyszenia. Brawurowy występ na Festynie „Zabawa bez granic” – ulubionej polonijnej imprezie plenerowej berlińskiej Polonii – był tego najdobitniejszym przykładem.

Dla przypomnienia, uczestnicy „Lata z Polską” z Polsko-Niemieckiej Szkoły Europejskiej Katharina-Heinroth-GS przybyli do kraju przodkowie, aby doskonalić sztukę tańca, jednak mieli również okazję poznać kulturę Śląska, zwiedzić ważne dla naszej historii miejsca, oglądać spektakle teatralne, muzea i – jak

nowe umiejętności, którymi można pochwalić się przez rodakami.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”

SPORT

Iga Świątek w Ostrawie. Emocje od poniedziałku

Gwiazdy kobiecego tenisa, w tym pierwsza rakieta świata Polka Iga Świątek, zjeżdżają do Ostrawy. Od 3 do 9 października w Ostravar Arenie odbędzie się międzynarodowy turniej rangi WTA – AGEL Open 2022. Eliminacje ruszają już w weekend, główne boje dziewczyny stoczą od poniedziałku. Finał zaplanowano na niedzielę. „Głos” będzie na miejscu, by śledzić dla Was nie tylko szansę Igi Świątek na zwycięstwo.

Janusz Bittmar

Zmagania odbędą się na twardej i w korcie, który Iga Świątek niespecjalnie lubi, ale w ostatnich sezonach zdążyła się już do niego przyzwyczaić na tyle, żeby poczuć się pewnie w każdym meczu. Turniej z pulą nagród 750 tysięcy dolarów zwałił nad Ostrawicę prawdziwe gwiazdy tenisa. W zasadzie wszystkie zawodniczki, które liczą się w tym sezonie i mają ambicję, żeby rok 2022 zakończyć wysoko w drabince WTA, zameldują się w Ostravar Arenie. AGEL Open 2022 stwarza idealną okazję do zdobycia punktów potrzebnych do gry w prestiżowym WTA Finals, w którym zagra osiem najlepszych tenisistek tego sezonu. Jako jedyna ma zapewniony start w kończącym sezon WTA Finals (31.10. – 7.11.) właśnie Iga Świątek, której przewaga po zwycięstwie w US Open nad drugą w zestawieniu Tunezyjką Ons Jabeur wynosi 5090 pkt.

Tomáš Petera, szef imprezy, liczy na głośny doping nie tylko ze strony czeskich fanów, przyjazd Igi Świątek generuje duże emocje również w obozie polskich fanów tenisa. – Z Polski do Ostrawy to w zasadzie rzut beretem, a więc myślę, że polskich kibiców tenisa nie zabraknie na trybunach – stwierdził Petera, który z tenisem związany jest od wielu lat. W przeszłości był m.in. trenerem Petra Kordy, a także kapitanem kobiecej reprezentacji RC w rozgrywkach Fed Cup. – Mamy w Ostrawie doborowe towarzystwo tenisistek z całego świata. Mistrzynię wielkiego szlema, finalistki turniejów WTA, po prostu doborową obsadę.

Na liście startowej turnieju w Ostrawie widnieją nazwiska aż sześciu wielkoszlemowych mistrzyń: Iga Świątek (French Open 2020, 2022, US Open 2022), Jelena Rybakina z Kazachstanu (Wimbledon 2022), Białorusinka Wiktoria Azarenka (Australian Open 2012 i 2013), Brytyjka Emma Raducanu (US Open 2021), Czeszka Barbora Krejčíková (French Open 2021) i Lotyżka Jelena Ostapenko (French Open 2017). Te nazwiska robią wrzenie, przede wszystkim są jednak gwarancją nietuzinkowych wrażeń na kortach w Ostrawie. AGEL Open 2022 jest turniejem dla wszystkich fanów tenisa, ceny biletów nie są bowiem wygórowane. Mecze w weekendowych kwalifikacjach można będzie obejrzeć za 100 koron, bilety na spotkania w głównej fazie turnieju kosztują w granicach 300-500 koron.

Tytułu z zeszłego roku broni sześcioletnia Iga Świątek, Polka w tym sezonie

• Iga Świątek liczy na głośny doping w Ostrawie. My z kolei na świetne mecze w jej wykonaniu. Fot. Facebook Igi Świątek

750 000

dolarów, tyle wynosi pula nagród w turnieju AGEL Open w Ostrawie

• Te zawodniczki są gwarancją dużych emocji. Zdjęcia: oficjalna strona AGEL Open 2022

w finale pokonała Marię Sakkari (Grecja). Obie zawodniczki ponownie wystartują w Ostrawie, główną faworytką do zwycięstwa w całym turnieju jest jednak Iga Świątek. Polka w tym sezonie

idzie jak burza. Na swoim koncie ma triumfy w dwóch wielkoszlemowych imprezach – French Open i US Open, w sumie aż sześć zwycięstw w turniejach w roku 2022.

OFERTA

TENIS ZIEMNY – WTA AGEL OPEN 2022: kobiecy turniej tenisa w Ostrawie (sobota-niedziela kwalifikacje od godz. 10.00 w hali lekkoatletycznej przy ul. Starobielskiej w Witkowicach; od poniedziałku główna drabinka od godz. 12.00 w Ostravar Arenie w Witkowicach).

PIŁKA NOŻNA – FORTUNA LIGA: Banik Ostrava – Czeskie Budziejowice (sob., 16.00). FNL: FK Trzinec – Chrudzim (sob., 10.15). DYWI-ZJA F: Opawa B – Karwina B (sob., 10.15). Hawierzów – Nowy Jiczyn (niedz., 10.15). Bogumin – Bilowec (niedz., 15.00). MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA: Beneszów Dolny – Czeski Cieszyn, Datynie Dolne – Petřvald n. M., Brusperk – Sl. Orłowa (sob., 15.00). IA KLASA – gr. B: Jablonków – Śmiłowice, L. Piotrowice – Raszkowice, Ticha – Bystrzyca, Stonawa – Dobratice (sob., 15.00), Olbrachcice – Czeladna, Libhošť – Sucha Górna (niedz., 15.00). IB KLASA – gr. C: Żuków Górny – Liskowice, Dobra – Pietwałd, Sedliszczce – Gnojnik, Dziećmorowice – Baszka, B. Orłowa – Oldrzychowice (sob., 15.00), Nydek – Wierzniowice, Inter Piotrowice – Wędrzyna (niedz., 15.00). MISTRZOSTWA POWIATU KARWIŃSKIEGO: FK Cierlicko – Sł Pietwałd, Dąbrowa – Sn Hawierzów, FK Cierlicko 2022 – V. Bogumin, Lutynia Dolna – Górne Będowice (sob., 15.00), Hawierzów B – Gasconet Hawierzów (niedz., 15.00). MISTRZOSTWA POWIATU FRYDEK-MISTEK: Niebory – Bukowiec, Janowice – Nawsie, Chlebowice – Mosty K. J., Toszonowice – Pržno (sob., 15.00), Śmiłowice B – Gródek (niedz., 10.00), Miłków – Hukwałdy, Noszowice – Metyłowice, Piosek – Wojkowice (niedz., 15.00).

PIŁKA RĘCZNA – CHANCE EKSTRALIGA MĘŻCZYZN: HCB Karwina – Koprzywnica (sob., 18.00). HOKEJ – TIPSPORT EKSTRALIGA: Stalownicy Trzciniec – Liberec (niedz., 17.00), HC Olomuniec – HC Witkowskie Ridera (niedz., 17.00). BIEG PRZEŁAJOWY – MEMORIAŁ WANDY DELONG: otwarte mistrzostwa PZKO (niedz., 9.00, Mistrzostwa).

(jb)

Zagrajmy w golfa!

Sekcja sportowa PTTS „Beskid Śląski” zaprasza do udziału w I Międzynarodowym Polonijnym Turnieju Golfowym. Organizatorem wydarzenia, zaplanowanego w terminie od 21 do 24 października w Golfowym Klubie Sportowym „Tokary Golf Club” na Pomorz, niedaleko Gdyni, jest Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Zgłoszenia przyjmuje wiceprezes PTTS „BS”, Arnold Sikora. Kontakt: asdenas@seznam.cz.

Kategorie i rodzaje rozgrywek to: Stroke Play Brutto, Stableford Netto. Turniej będzie rozgrywany zgodnie z Regulami Gry w Golfu przyjętymi przez The Royal Golf Club of St. Andrews oraz według Reguł Lokalnych zatwierdzonych przez Komitet Organizacyjny Turnieju. Organizator rekomenduje jej własnymi kijami, jednak w przypadku ich braku będzie możliwe wypożyczenie. (jb)

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

• Henryk Cachel z Karwiny, który jest bardzo uważnym czytelnikiem „Głosu”, zwrócił uwagę na błąd, jaki wkradł się do podpisu pod zdjęcie do artykułu „To nie science fiction” (23 września, strona 3), dotyczącego planowanej linii tramwajowej z Ostrawy do Karwiny. Tramwaje stoją przed budynkiem w Boguminie, a nie w Karwinie, jak napisaliśmy. Za pomyłkę przepraszamy.

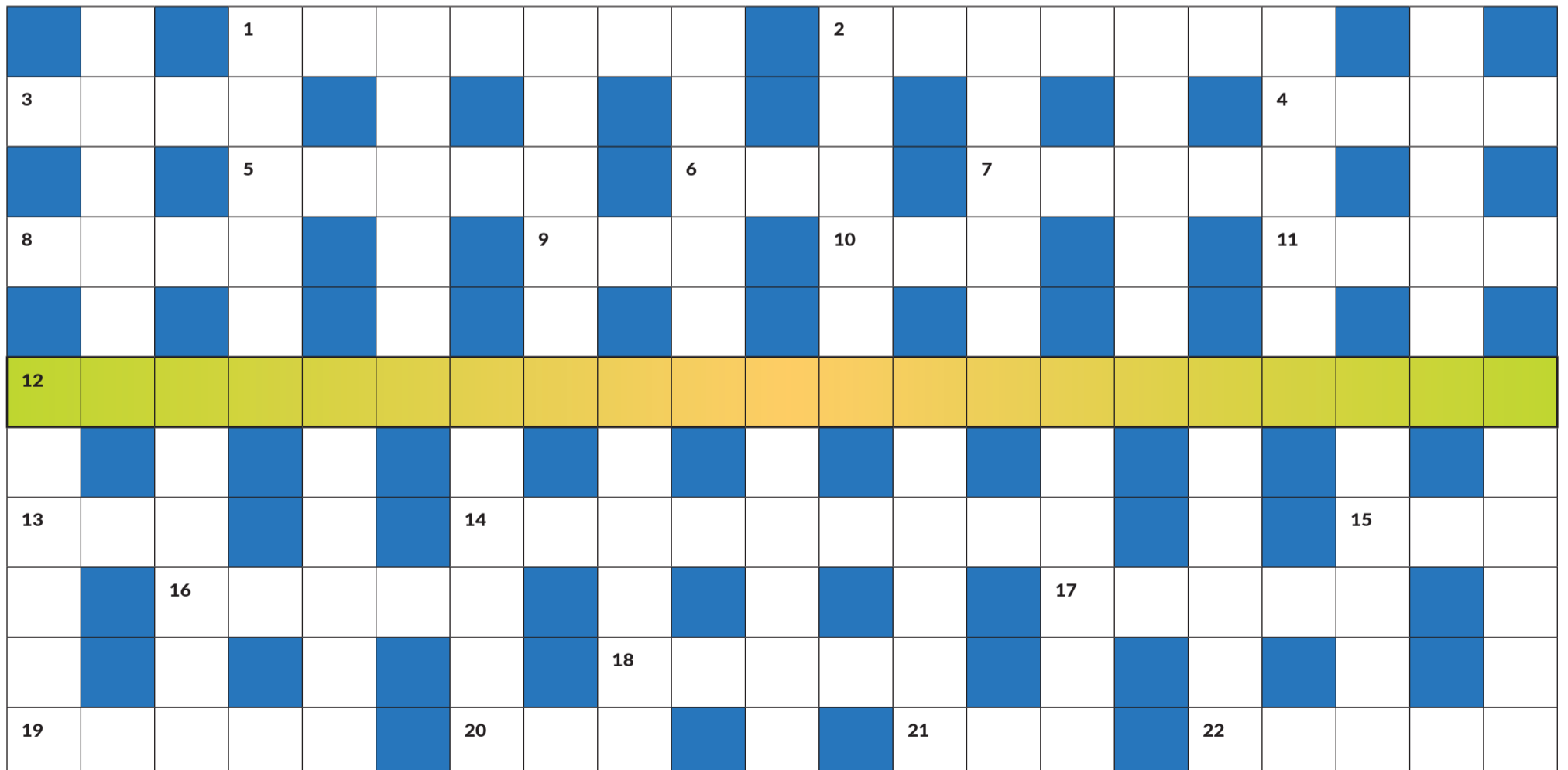
– Dla ciekawości w załączniku przesyłam parę zdjęć dworca tramwajowego w starej Karwinie. Przystanek znajdował się pomiędzy dwoma budynkami dworcowymi. Po przyjeździe tramwajem od Ostrawy (tzn. ze strony browaru) budynek po prawej to główny dworzec kolejowy w Karwinie, a za długim budynkiem po lewej znajdował się stadion piłkarski PKS Polonia – napisał stały czytelnik „Głosu”.

...tak jest

KRZYŻÓWKA KOMBINOWANA

Rozwiązaniem jest przysłowie polskie...

POZIOMO:

1. babcia pieszczotliwie
2. zabawa w rzucanie plastikowym dyskiem
3. aktor uczy się jej na pamięć
4. jedna z pór roku
5. chrupiące ciastko z bitą śmietaną
6. cichy obok ciepłego pieca lub narożnik pokoju
7. afrykańskie pasmo górskie lub zbiór map
8. bóg egipski czczony pod postacią byka
9. Gibson, aktor amerykański
10. biała, sypka substancja o ostrym smaku, używana do przyprawiania lub konserwowania potraw

11. w bajce o Gumisiach z Grafim, Bunią i Zamim

12. ROZWIĄZANIE DODATKOWE

13. drzewo liściaste o gładkiej, szarej korze i twardym drewnie
14. Dante..., włoski poeta, filozof i polityk
15. bilet na loterii lub doła człowieka
16. jedna z wysp, na których leży Świnoujście
17. ciecz bezbarwna lub lekko żółtawa, dawniej stosowana do celów oświetleniowych
18. biblijna miejscowość lub krakowski od-pust
19. pakt Bezpieczeństwa Pacyfiku

20. dachowiec albo pers

21. zespół muzyczny z Markiem Piekarczykiem
22. geograficzna lub własna.

PIONOWO:

ADONIS, APLAUZ, ARKLOW, ATOMIC, BARMAN, BARSIP, BOLEŚĆ, ELSTER, EPITET, FUTSAL, INSULA, IZALCO, KABURA, KOMPOT, NIAMEJ, NIEMST, OCHMAN, OLKUSZ, ŚCINKA, TAJFUN, ULAMEK.

Wyrazy trudne lub mniej znane:

ANZUS, APIS, FRISBEE, TAMI, UZNAM

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy wysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin upływa w środę 12 października. Nagrodę za poprawne rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 16 września otrzymuje **Tadeusz Konieczny z Cz. Cieszyna**. Autorem dzisiejszego zadania jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki kombinowanej z 16 września:

INNI SĄ KWIATAMI CZASU